

“Ens han pres el pèl”

Jordi Carbonell, orador emblemàtic de la Diada de 1976, analitza la polèmica que ha envoltat l'organització dels actes del vintè aniversari del primer onze de setembre autoritzat. L'històric nacionalista també lamenta el resultat de la transició.

La trajectòria de Jordi Carbonell, llarga i constant, continua essent motiu de notícia. La seva negativa a assistir als actes de Sant Boi ha fet que els organitzadors es replantegessin la jornada. El qui en va ser un dels oradors més recordats considerava que el plantejament inicial “aigualia” els continguts reivindicats l'any 1976. Un acord d'última hora, esdevingut a l'hora de tancar aquesta edició del setmanari, sembla que farà possible tornar a escoltar Carbonell des de la mateixa tribuna on va parlar fa vint anys. A més d'exposar els seus motius, l'històric nacionalista exposa la seva visió, molt crítica, del resultat d'una transició que ell hauria volgut menys prudent.

—*Quina significació va tenir la Diada de 1976?*

—L'Onze de Setembre de 1976 vam reivindicar tota una sèrie de coses que encara no s'han aconseguit. Es van reivindicar les llibertats democràtiques fonamentals, que inclouen, per exemple, la possibilitat dels Països Catalans de coordinar-se o federar-se lliurement. Això es despenia del punt dos de l'Assemblea de Catalunya, reivindicat a Sant Boi amb el suport de totes les forces polítiques que avui són al Parlament de Catalunya, tret d'una. Una altra cosa fonamental que s'ha de reivindicar és el dret a l'autodeterminació, que estava en el punt tercer de l'Assemblea de Catalunya. Aquest dret tampoc no és previst en l'ordenament legal espanyol.

—*Quin origen tenien les reticències que vostè plantejava als actes del vintè aniversari?*

—A mi, quan em van convidar a participar-hi, em van dir que es volia reprendre l'esperit unitari de l'Onze de Setembre de 1976. Amb això hi estic totalment d'acord. Fins i tot m'era igual que hi hagués el PP o no hi hagués el PP, si el que es reivindicava és el que es reivindicava el 1976. En el que no estic en absolut d'acord és que a fi de tenir el PP al costat, s'aigualissin les reivindicacions. Les rei-

vindicacions que es van fer públiques, de forma unànime, l'Onze de Setembre de 1976, no les podem abandonar. Amb l'acord de darrera hora a què han arribat les forces polítiques, l'acte recupera en bona mesura l'esperit de 1976. Cadascú ara hi dirà el que vulgui, però jo, en la meua intervenció penso recordar que reivindicacions com la del dret a l'autodeterminació en aquells moments eren assumides per tothom.

—*Vint anys després d'aquella diada, quin balanç es pot fer del camí recorregut?*

—El meu balanç fóra parcialment favorable i parcialment desfavorable. Es evident que s'han aconseguit moltes coses. Avui no anem a la presó per reivindicar el que aleshores reivindicàvem. Una part del que volíem ho tenim, però no hem aconseguit altres coses que són fonamentals i sense les quals un poble no pot garantir la seva identitat, no pot sobreviure. Això és el que ens està passant actualment: encara hem de reconstruir la nació completa i trobar l'encaix dels Països Catalans, no a Espanya, sinó a Europa. Nosaltres som tan diferents d'això que ells entenen per Espanya com Portugal. Tenim els mateixos drets que Portugal.

—*En el seu discurs de 1976 vostè recordava els quatre punts de l'Assemblea de Catalunya i advertia que qualsevol pacte que estigués per sota d'aquests quatre punts seria una “befa”.*

—Sí, seria una befa i ha estat una befa. Ha estat burlar-se d'allò que aleshores tots estàvem d'acord a afirmar. Es va acceptar l'estatus actual com si fos la salvació del país. A la meua manera de veure no ho és i estem molt per sota del sostre reivindicat en aquells moments.

—*Vostè insisteix a dir que totes les forces polítiques subscriuen aquestes reivindicacions, però després, la major part d'elles, van ser protagonistes i actores d'un pacte amb uns continguts diferents. Des del seu punt de vista, què va passar?*

“Hem de trobar l'encaix dels Països Catalans a Europa. Nosaltres som tan diferents d'això que ells entenen per Espanya com Portugal. Tenim els mateixos drets que Portugal.”

—Home, que hi havia soroll de sabres! No nego l'honestetat del plantejament que van tenir ni la bona voluntat en la defensa d'aquest plantejament, però els catalans en general hem tingut sempre un defecte a l'hora de negociar: hem tingut present la por que els altres ens fan a nosaltres però no la por que nosaltres els fem a ells. Com que no ens entenen, els fem por. Les forces polítiques que van negociar la reforma es van equivocar. Jo vaig anar amb l'Assemblea de Catalunya a unes reunions a Madrid amb la Platajunta. Recordo que en una l'Enrique Múgica ens va retreure que anéssim amb unes exigències que segons ell ho farien fracassar tot. Vaig entendre que ells havien pactat al marge de nosaltres, pensant que al darrere hi havia uns sabres que amenaçaven. Comprenc el que poguessin pensar, però a partir d'aquell dia no hi vaig tornar més: acceptar un acord per sota del que havíem reclamat unitàriament era una befa. Ens han prè el pèl. Avui tothom reconeix que l'Estatut ja no serveix, que s'ha de modificar, que s'ha de canviar també la Constitució.

—Hi havia alguna altra manera de resoldre la transició?

—Si s'hagués aguantat més fort sí, perquè s'haurien vist obligats a canviar. Es va fer una negociació poc tensa, es va tibar poc la corda i es van deixar de reivindicar coses fonamentals. No penso malament de la gent que va fer les negociacions, que ho va fer de bona fe. Ara, són els altres els que van fer les maniobres, i nosaltres vam ser massa fluïxos acceptant-les.

—Recuperant la seva frase històrica, es pot dir que es va ser massa prudent?

—Sí que van ser massa prudents. "Que la prudència no ens faci traïdors" ens l'hem d'aplicar a nos-

altres mateixos. Jo me l'aplico a mi mateix: si cedís, em consideraria un traïdor, perquè tinc una consciència molt clara de quins són els punts que s'han de defensar. Però no sóc una persona que vagi pel món dividint els meus conciutadans en traïdors i no traïdors.

—El moment polític actual requeriria recuperar un cert consens sobre determinats aspectes bàsics del país, com hi havia el 1976?

—Sí, i de fet això és el que haurien de representar els actes d'aquest any a Sant Boi: reprendre l'esperit de 1976. Les forces polítiques catalanes haurien de recuperar la unanimitat al voltant dels punts que defensava l'Assemblea de Catalunya.

—Alguns potser ja s'han assolit...

—No, perquè quan es parla de llibertats democràtiques, això també inclou la llibertat dels Països Catalans a coordinar-se lliurement i aquesta llibertat no hi és. També comprenen el reconeixement del dret a l'autodeterminació, i tampoc no el tenim.

—Amb l'actual arc de forces polítiques, sembla força difícil assolir un consens sobre aquests punts.

—Que diguin que no l'accepten. El qui no accepti aquest dret, que aleshores acceptava, que ho digui. El que jo no puc fer és deixar de posar-lo en primer lloc. Ho vaig dir en aquell moment creient-ho i hi continuo creient. No puc desmentir-me a mi mateix. I com jo, hi ha i hi havia molta gent que defensava el mateix.

—Més abans que ara, segons sembla.

—Churchill deia que la democràcia és el pitjor dels règims polítics, exceptuant tots els altres. Sense llibertat, no hi ha res a fer.

Pere Martí

